

OPINIE

Alarmbellen gaan af om schaars zorgaanbod

Er is te weinig plek voor mensen met zeer ernstige gedragsproblemen bij zorginstellingen. Dat zij weer door familie in huis genomen worden, mag geen oplossing zijn.

DICKIE VAN DE KAA

Annelies Boersma (37) woont sinds kort weer bij haar ouders in Drachten (LC 24 januari). Ze heeft de zogenaamde indicatie 'vg 07'. Dit staat voor 'zeer intensieve begeleiding en verzorging voor mensen met gedragsproblemen en een verstandelijke beperking'. Haar ouders kunnen Annelies nooit alleen laten. Vader benadert veel instellingen, maar er is geen passende plek. Het zorgkantoor biedt geen passende oplossing.

De zorginstelling waar Annelies woonde, kon de intensieve zorg die hoort bij deze indicatie niet meer leveren. Het is lang goed gegaan, maar toen haar vaste begeleiders vertrokken, kreeg Annelies steeds meer gedragsproblemen en was ze niet meer te handhaven. Nu woont ze dus thuis bij haar ouders. Haar ouders sloegen een aanbod 'crisisbed' voor drie weken af en kozen voor opvang thuis. De zorg voor Annelies is een grote belasting voor de ouders. Er is gelukkig wel een netwerk om hen heen dat steunt.

Ook Zorgkantoor Friesland geeft aan dat het steeds lastiger wordt om mensen met genoemde indicatie te plaatsen. Het gaat om tientallen dossiers. De omvang van deze doelgroep wordt steeds groter en het zorgaanbod neemt af. Het groeiend personeelstekort en kostenstijgingen zijn enkele oorzaken.

Een situatie zoals die van Annelies komt helaas steeds vaker voor. Cliëntenorganisatie KansPlus heeft hier in haar brief van 30 januari 2023 aan de Vaste commissie VWS van de Tweede Kamer aandacht voor ge-

vraagd met collega-organisaties. Wij zien dat er meer aandacht is voor mensen met een complexe problematiek. Voor mensen met zeer ernstige problemen rinkelen echter alle alarmbellen en dan ook voor hun verwanten. Zij vinden op korte termijn geen plek voor hun zoon of dochter en er wordt een zware wissel op hen getrokken. Ook zijn er wachtlijsten om een indicatie te kunnen krijgen.

Helaas bieden veel zorginstellingen geen logeeropvang meer aan, zodat de ouders ook niet even op adem kunnen komen. De zorg voor mensen met zeer ernstige problematiek die moeilijk te dragen is voor de verwanten, lijkt vastgelopen.

De Tweede Kamer moet de minister verzoeken zorgkantoren te wijzen op hun wettelijke zorgplicht en om voldoende capaciteit voor de zwaardere doelgroepen in te kopen. Deze capaciteit moet er dan ook daadwerkelijk komen. En dit betreft ook de tijdelijke opvang en logeren. Ook hebben we verzocht om de wachtlijsten voor het krijgen van een indicatie terug te dringen.

We weten dat het personeelstekort een belangrijke rol speelt. We moeten er alles aan doen om begeleiders te werven en hen op te leiden of bij te scholen. Maar ook moeten we er alles aan doen om de uit-

stroom te beperken. Hoe kunnen bijvoorbeeld de werkomstandigheden aantrekkelijker worden en het werkplezier vergroot worden? Inzet van verwanten die vaak al onder grote druk staan en levenslang en levensbreed zorg dragen voor hun kind, biedt geen structurele oplossing. Familie is familie.

'De zorg moet betaalbaar blijven' is een uitspraak van de aanbieders, verzekeraars en minister van VWS. Dat begrijpen we, maar dat mag in onze samenleving niet betekenen dat mensen minder zorg krijgen dan verantwoord is en dan zij nodig hebben. Door bijvoorbeeld omzetting naar een lagere indicatie of door doorstromen naar een plek buiten de zorg die onder de Wet langdurige zorg (Wlz) valt. Wat betekent dat veel mensen met een verstandelijke beperking noodgedwongen bij de gemeentebesturen aankloppen. En dan onder de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) vallen.

Laten we ons terdege realiseren dat het hier wel gaat om levens van mensen die, net zoals wij allemaal, basisveiligheid nodig hebben om zich te ontwikkelen, zich geborgen te voelen en een betekenisvol leven te leiden. Je steeds zorgen moeten maken of je wel een bij jou passend thuis kunt vinden of dat je (weer) moet verhuizen, is niet bevorderlijk voor het welzijn en levensgeluk van de mensen om wie het gaat en waar wij, als cliëntenorganisaties, ons sterk voor blijven maken.

Dickie van de Kaa is directeur van KansPlus, de algemene belangenvereniging voor mensen met een verstandelijke beperking en hun verwanten.

Oorzaken zijn de stijgende kosten en het groeiend personeelstekort



'We moeten er alles aan doen om begeleiders te werven en hen op te leiden of bij te scholen.'

FOTO NIELS WESTRA